

voluntari români

1936 – 1939

**INSTITUTUL
DE STUDII ISTORICE ȘI SOCIAL-POLITICE DE PE LÎNGĂ C. C. AL P. C. R.**

În Spania

Amintiri și documente

23 APR 1985

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
— SIBIU —
INVENTARIAT 1998

EDITURA POLITICĂ — BUCUREȘTI 1971

Bibl. Instit. de inv. superior Sibiu
INV. Nr. 10.019 19 77

21 FEB 1980

21 FEB 1980

C U P R I N S

Către cititori	5
Introducere	9

DOCUMENTE ALE C.C. AL P.C.R.

SALUT (fragment) adresat de plenara a V-a lărgită a C.C. al P.C.R. din august 1936 Partidului Comunist din Spania . .	49
FRAGMENTE DIN MANIFESTUL C.C. al P.C.R. din august 1936 care cheamă poporul român la solidaritate cu lupta eroicului popor spaniol	50
STUDIU intitulat „Evenimentele din Spania și sarcinile proletariatului din România“, publicat în revista „Lupta de clasă“ din august-septembrie 1936	54
BROȘURĂ (fragment) editată de C.C. al P.C.R. la 20 februarie 1937, intitulată „Ajutor pentru Spania!“	65
BROȘURĂ (fragment) editată de C.C. al P.C.R. în aprilie 1938, prin care partidul comunist ia poziție împotriva intervenției fascismului german și italian în Spania și în alte țări . . .	75
BROȘURĂ (fragment) intitulată „Spania“, editată de P.C.R. în iulie 1938	77
SCRISOARE trimisă în numele C.C. al P.C.R. voluntarilor antifasciști români de pe frontul spaniol, apărută în broșura „Spania“, editată de P.C.R. în iulie 1938	80

A M I N T I R I

SOLIDARITATEA INTERNAȚIONALĂ CU CAUZA POPORULUI SPANIOL (Petre Borilă)	87
PRINTRE MUNCITORII BUCUREȘTENI ÎN AJUNUL PLECĂRII ÎN SPANIA (Stan Minea)	112

SOLIDARITATEA FORTELOR DEMOCRATICE DIN ROMÂNIA CU SPANIA LUPTĂTOARE (Mihail Florescu)	126
CĂLĂTORIND CLANDESTIN SPRE SPANIA (Dumitru Maxim)	162
DIN ISTORICUL REGIMENTULUI ROMÂN DE ARTILERIE MOTORIZAT (Valter Roman)	173
PE FRONT, CU INFANTERIȘTI ROMÂNI (Mihai Burcă) .	212
GRUPUL DE ARTILERIȘTI ROMÂNI „GHEORGHE GHEOR- GHIU-DEJ“ (Ion Mutulescu)	236
ÎN LUPTELE DE LA IRUN ȘI CERRO DE LOS ANGELES (Alexandru Constantinescu, Aurel Groparu) .	250
ÎN ZILELE EROICEI APĂRĂRI A MADRIDULUI (Coloman Ambruș)	254
PE FRONTUL DE PE JARAMA (Pavel Cristescu)	276
VOLUNTARI ROMÂNI PE FRONTUL DE LA FARLETE (Constantin Cîmpeanu)	282
ÎN APĂRAREA TERUELULUI (Haralampie Anghel) . .	296
LUPTE GRELE ÎN ARAGON ȘI LEVANTE (Aurel Stancu)	302
COMISAR POLITIC PE FRONTUL DE PE EBRO (Gheorghe Stoica)	313
ARTILERIȘTI ROMÂNI ÎN OFENSIVA DE PE EBRO (Geza Vida)	332
VOLUNTARI ROMÂNI DIN BATALIONUL DIVIZIONAR 45 DE INFANTERIE (Miron Lazăr)	354
ASALTUL CULMILOR DIN SIERRA PANDOLS ȘI CABALLS (Mihai Patriciu)	368
CU COMPANIA „GRIVIȚA“ ÎN SECTORUL MORELLA (ARA- GON) (Gheorghe Faur)	374
TREI FRAȚI VOLUNTARI (Petre Mihăileanu)	378
DIN ACTIVITATEA VOLUNTARILOR ROMÂNI ÎN SERVICIUL SANITAR AL BRIGĂZILOR INTERNAȚIONALE (Dr. David Iancu)	389
CU TRANSPORTURILE MILITARE PE FRONT (Nicolae Meheș)	401
„LA DESPEDIDA“ (REPORTAJ ÎNTÎRZIAT) (Petre Iosif) .	407
DIN NOU PE FRONT (Iosif Nedelcu)	422
PRIZONIER LA INAMIC (Ștefan Mera)	431

MIHAI ARDELEANU (Ion Mutulescu)	453
CONSTANTIN BURCĂ (Gheorghe Adorian)	457
ION CĂLIN (Marin Selea)	465
MARIN CHILOM (Gheorghe Chiorean)	470
NICOLAE CRISTEA (Andrei Roman)	474
ANDREI SAS DRAGOȘ (Alexandru Paraschiv)	484
ȘTEFAN MEGHERI (Nicolae Moraru)	490
NICOLAE POP (Stan Minea)	495
NICOLAE ROȘU (Traian Antonescu)	501
IANCU ZILBERMAN (Vasile Călugăru)	506

D O C U M E N T E

CHEMARE adresată de ziarul „Scînteia“ din 1 septembrie 1936 maselor largi de oameni ai muncii din România pentru a sprijini prin toate mijloacele lupta eroică a poporului spaniol	513
CHEMARE a Partidului Comunist Român intitulată „Lupta eroi- cului popor spaniol și datoria popoarelor din România de a-i da ajutor“, publicată în ziarul „Scînteia“ din 1 septembrie 1936	513
APEL lansat de Confederația Generală a Muncii la 3 septembrie 1936 pentru sprijinirea clasei muncitoare din Spania . . .	517
ARTICOL intitulat „Proletariatul mondial ajută poporul spaniol împotriva fasciștilor“, publicat în ziarul „Scînteia“ din 15 sep- tembrie 1936	518
COMENTARIU apărut în ziarul „Scînteia“ din 15 septembrie 1936, sub titlul „Revoluția spaniolă“	519
ARTICOL intitulat „Schimbarea de guvern din Spania“, publicat în ziarul „Scînteia“ din 1 octombrie 1936	521
ARTICOL intitulat „Pentru ce luptă poporul spaniol“, apărut în „Scînteia“ din 15 octombrie 1936	523
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 17 noiembrie 1936 cu privire la activitatea comuniștilor români pentru strîngerea de fonduri bănești în sprijinul republicanilor spanioli	525
PROCES-VERBAL întocmit de Biroul Poliției de Siguranță din Arad la 18 noiembrie 1936, din care rezultă acțiunea comu- niștilor români pentru sprijinirea Spaniei republicane . . .	525
SITUAȚIE cu privire la unele colecte făcute la Arad în 1936 pentru sprijinirea republicanilor spanioli, descoperită de Biroul Poliției de Siguranță la muncitorul Bobiș Ioan	527

NOTĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță către Banca Națională din noiembrie 1936 prin care se cere interzicerea trimerii în Spania republicană a sumei colectate de oamenii muncii din România	528
ARTICOL intitulat „În Spania : Madridul rezistă, milițiile muncitorești trec la ofensivă. Democrația va învinge !“, apărut în ziarul „Steagul roșu“ din 13 decembrie 1936	529
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 16 ianuarie 1937 cu privire la invitarea unor personalități din România de a participa la Conferința internațională pentru ajutorarea răniților, orfanilor și refugiaților din Spania republicană	531
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 4 martie 1937, care semnaleză răspîndirea unei broșuri cu conținut comunist intitulate „Espagne“	532
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 8 martie 1937, în care se arată că Organizația Ajutorul Roșu a editat și pus în vânzare cărți poștale reprezentînd femeia în războiul din Spania	533
NOTĂ INFORMATIVĂ din 11 martie 1937 emanată de la Direcțiunea Poliției de Siguranță în care se arată că produse petroliere românești sînt transportate în Spania pentru aprovizionarea armatei republicane	533
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 16 martie 1937 cu privire la expedierea în România a patru scrisori de către Frontul tineretului din Spania	534
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 30 martie 1937, în care se arată că emigrația română din Franța colectează fonduri pentru guvernul republican spaniol	535
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 5 iunie 1937 cu privire la colectele organizate de sindicatul muncitorilor de la Atelierele C.F.R.-Grivița, București, pentru sprijinirea Republicii Spaniole	536
„O SCRISOARE DIN TRANȘEE“ publicată în „Gazeta Românească“ din iunie 1937, cu privire la lupta voluntarilor antifasciști români din Spania	536
ARTICOL aniversativ consacrat împlinirii unui an de la izbucnirea războiului național-revoluționar din Spania, publicat în gazeta „Glasul nostru“ din 24 iulie 1937	537
ARTICOL în memoria eroilor care au căzut pentru libertatea poporului spaniol apărut în gazeta „Glasul nostru“ din 31 iulie 1937	541

ARTICOL intitulat „Ricoșele războiului spaniol“, apărut în ziarul „Reporter“ din 29 august 1937	543
INFORMAȚIE apărută în ziarul „Reporter“ din 12 septembrie 1937, sub titlul „Milițiile culturii“, care se referă la înființarea organelor de culturalizare în armată	544
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 1 octombrie 1937, care semnalează înființarea în București a unui comitet în vederea recrutării de voluntari antifasciști pentru Spania republicană	545
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 14 octombrie 1937 cu privire la activitatea Comitetului „Pro-Spania“, în vederea facilitării trecerii peste graniță a voluntarilor antifasciști români care urmează să lupte pentru apărarea Spaniei republicane	546
ARTICOLUL „În memoria lui Alexandru Sahia“, apărut în „Luptătorul“, Buletin informativ al voluntarilor români din Spania, din 15 octombrie 1937	547
SCRISOARE DE SALUT a voluntarilor antifasciști români din Spania „Către mamele celor închiși în România“, publicată în ziarul „Luptătorul“ din 15 octombrie 1937	548
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 21 octombrie 1937 cu privire la activitatea Comitetului „Pro-Spania“	549
MANIFEST (fragment) din 1937 al voluntarilor antifasciști români din Spania adresat poporului român	550
ARTICOL intitulat „Ajutor activ Spaniei și Chinei“, apărut în ziarul „Scînteia“ din 6 ianuarie 1938	550
INFORMAȚII despre evenimentele din Spania, apărute în „Scînteia“ din 6 ianuarie 1938 sub titlul „Ecouri“	553
ARTICOL consacrat sprijinirii Spaniei republicane, apărut în „Scînteia“ din 24 ianuarie 1938, sub titlul „Adînci prefaceri în Spania guvernamentală“	554
SALUTUL Conferinței celulei P.C.R. din Doftana adresat brigăzilor internaționale din Spania la 27 februarie 1938	555
CHEMARE intitulată „Ajutor pentru Spania însîngerată !“, apărută în ziarul „Scînteia“ din 1 aprilie 1938	556
NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 14 mai 1938, în care se semnalează intensificarea acțiunii comuniștilor români pentru ajutorarea proletariatului spaniol	557
ARTICOL intitulat „Alimente din capitală pentru Spania republicană“, apărut în gazeta „Știri“ din 17 iunie 1938	558

NOTĂ INFORMATIVĂ a Direcțiunii Poliției de Siguranță din 30 iunie 1938 cu privire la activitatea și componența Comitetului „Pro-Spania“	558
APEL apărut în ziarul „Scînteia“ din 8 iulie 1938 sub titlul „Aju- tați Spania republicană !“	559
INSEMNĂRI din Spania, „Notele unui voluntar“, apărute în „Scînteia“ din 25 noiembrie 1938	560
MANIFEST al Comitetului din Iași pentru sprijinirea poporului spaniol editat în februarie 1939	561
ARTICOL intitulat „A căzut Barcelona !“, apărut în „Scînteia“ din 8 februarie 1939	563
CHEMARE pentru sprijinirea republicanilor spanioli, intitulată „Spania trăiește“, apărută în „Scînteia“ din 28 februarie 1939	565
SCRISOARE adresată de N. Cristea ambasadorului român la Paris, Gh. Tătărescu, la 22 martie 1939, în care se arată că foștii voluntari antifasciști români din Spania sînt gata să lupte în primele rînduri împotriva unei intervenții hitleriste în România	566
ADRESA ambasadorului român la Paris din 29 martie 1939, tri- misă ministrului de externe, cu privire la scrisoarea semnată de N. Cristea, fost voluntar antifascist român în Spania . . .	567
ARTICOL intitulat „Să-i aducem acasă pe voluntarii noștri din Spania“, apărut în ziarul „Igazság“ din iulie 1939	568
INFORMAȚIE cu privire la sprijinirea prin liste de subscripție a voluntarilor antifasciști români în Spania aflați în lagărele de concentrare din Franța, pentru întoarcerea în țară, apărută în „Scînteia“ din 8 septembrie 1939	569
NOTĂ emisă de Direcțiunea Poliției de Siguranță la 23 noiembrie 1940 cu privire la măsurile luate împotriva foștilor voluntari antifasciști români luptători în Spania internați în lagărul de la Gurs, Franța	570
ADRESA Ministerului de Externe către Legația României de la Vichy din 3 februarie 1941 din care rezultă că foștilor volun- tari antifasciști români din Spania le-a fost retrasă cetățenia română	571
ADRESA Ambasadei României în Franța, datată 28 februarie 1941, în care se arată că Cîmpeanu Constantin figurează în lista foștilor voluntari antifasciști români din Spania, fapt pentru care urmează să i se retragă cetățenia română . . .	572
Date cronologice	573
Rezumate în limbi străine	587